

ЗАТВЕРДЖУЮ
ректор Національного університету
«Одеська юридична академія»,
_____ Олег ТОДОЩАК
_____ 04 _____ 2024 р.

ВИСНОВОК

Національного університету «Одеська юридична академія» щодо дисертації Черненка Георгія Ігоровича на тему: «Договір про купівлю-продаж електричної енергії за «зеленим» тарифом приватним домогосподарством», поданої на здобуття ступеня доктора філософії про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації в галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право», затвердженої Вченою радою Національного університету «Одеська юридична академія» «07» травня 2019 р. (протокол № 7) та уточненої Вченою радою Національного університету «Одеська юридична академія» «16» червня 2023 р. (протокол № 3)

ВИТЯГ

з протоколу розширеного засідання фахового семінару кафедри цивільного права та кафедри аграрного, земельного та екологічного права
Національного університету «Одеська юридична академія»
від 22 квітня 2024 року

ПРИСУТНІ:

Зав. кафедрами, д.ю.н., професори: Є.О. Харитонов, Т.Є. Харитонova;
д.ю.н., професори: Х.А. Григор'єва, І.В. Давидова, О.І. Сафончик;
к.ю.н., професор: О.М. Калітенко;
к.ю.н., доценти: І.Г. Бабич, О.М. Берназ-Лукавецька, М.М. Заверюха,
К.М. Глиняна, С.В. Завальнюк, В.М. Зубар, К.М. Караханян, Ю.В. Кривенко,
М.В. Матійко, Д.А. Мінченко, О.С. Омельчук, В.О. Токарева, В.Г. Павлова;
аспірант: Г.І. Черненко;
лаборант: А.О. Сурник.

На засідання присутні 5 докторів юридичних наук та 14 кандидатів юридичних наук – фахівці за профілем поданої на розгляд дисертації.

ПОРЯДОК ДЕННИЙ:

Обговорення дисертаційного дослідження Черненко Георгія Ігоровича на тему: «Договір про купівлю-продаж електричної енергії за «зеленим» тарифом приватним домогосподарством», поданого на здобуття ступеня вищої освіти доктора філософії за спеціальністю 081 «Право» щодо рекомендації до публічного захисту дисертації у спеціалізованій вченій раді.

СЛУХАЛИ:

Доповідь Черненко Г.І. про результати проведеного ним дисертаційного дослідження.

Доповідач обґрунтував актуальність обраної теми, визначив мету, завдання, методологію дисертаційного дослідження, охарактеризував його об'єкт та предмет, виклав науково-практичну значимість роботи, надав відомості щодо впровадження результатів дослідження.

Обґрунтовуючи вибір дисертаційного дослідження, здобувач зазначає, проблема переходу до використання відновлюваних джерел енергії набуває все більшої актуальності з кожним роком. На сьогоднішній день, розвиток відновлюваної енергетики виявляється не лише як глобальний екологічний напрям, але й як один з можливих шляхів розв'язання насущної енергетичної проблеми, що актуально для України. При цьому під час впровадження реформ, пов'язаних із прийняттям Закону України «Про ринок електричної енергії», було створено нові суб'єкти, які замінили колишні Обленерго. Більшість споживачів, включаючи побутових та малих не побутових споживачів, вступають у правові відносини з Операторами мереж та Постачальниками універсальних послуг.

З метою підвищення енергетичної та екологічної безпеки України ставляться нагальні завдання з розвитку та відновлюваної енергетики. Сучасні промислова, а також науково-технічна бази вказаної енергетики в Україні розвинені на високому рівні та повністю придатні для масштабного виробництва відповідного обладнання. Починаючи з 2003 року у складі Національної академії наук України, функціонує Інститут відновлюваної енергетики. Держава забезпечує закріплення на рівні закону на весь термін дії «зеленого» тарифу для об'єктів електроенергетики, які вийшли з балансової групи гарантованого покупця за заявою суб'єкта господарювання. Цей суб'єкт виробляє електричну енергію з використанням альтернативних джерел енергії

(крім доменного та коксового газу, та за умови використання гідроенергії - лише мікро-, міні- та малі гідроелектростанції). Це стосується об'єктів електроенергетики, з якими укладено договір про надання послуг за механізмом ринкової премії. Також це стосується терміну дії підтримки суб'єктів господарювання, які здобули право на підтримку в результаті аукціону. Забезпечуються вимоги щодо оплати таким суб'єктам господарювання вартості послуг за механізмом ринкової премії в обсягах та порядку, визначених у статті 65 Закону України «Про ринок електричної енергії».

На даний момент «зелені» тарифи, спрямовані на підтримку розвитку відновлювальних джерел енергії, і далі використовуються у понад 50 країнах світу. Одночасно на багатьох ринках чисті технології виробництва енергії можуть конкурувати з традиційними джерелами (наприклад, атомною чи вугільною енергією). Тому світ поступово переходить від системи «зелених» тарифів до механізмів, що передбачають конкуренцію між учасниками ринку.

Незважаючи на складну економічну ситуацію та повномасштабну війну, Україна продовжує висувати стимулювання розвитку відновлювальної енергетики до одного із головних пріоритетів у сфері електроенергетики. В даний момент ця ініціатива виявляється ключовим засобом забезпечення енергетичної безпеки держави та відповідає стратегічним цілям України щодо активної участі у новій кліматично нейтральній політиці Європейського Союзу, так званої «European Green Deal».

Фундаментальні наукові дослідження проблематики правового регулювання використання «зеленого» тарифу в енергетиці України ще не проведені. Використання «зеленого» тарифу в енергетиці України обговорюється у засобах масової інформації та в Інтернеті, де тривають обговорення, дискусії та публікації коментарів народних депутатів, державних службовців та експертів з енергетичних питань. Однак, у сучасній науці цивільного права, спеціальні комплексні дослідження договору купівлі-продажу електричної енергії за «зеленим» тарифом приватним домогосподарством, відсутні.

Отже, зважаючи на викладене, актуальність обраної теми дослідження зумовлюється необхідністю вжиття наукових заходів з метою розвитку теорії цивільного права стосовно поняття, підстав і особливостей зміни або розірвання договору про купівлі-продаж електричної енергії за «зеленим» тарифом приватним домогосподарством, а також удосконалення чинного українського законодавства та правозастосовної практики у цій сфері.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Тема дисертаційного дослідження безпосередньо відповідає науково-дослідній

програмі кафедри цивільного права Національного університету «Одеська юридична академія» «Цивілістичний вимір інтеграційного розвитку України» на 2016–2020 роки як складової плану науково-дослідної роботи Національного університету «Одеська юридична академія» «Стратегія інтеграційного розвитку України: правовий та культурний вимір» на 2016–2020 роки (державний реєстраційний номер 0116U001842), а також відповідно до плану науково-дослідної роботи кафедри цивільного права Національного університету «Одеська юридична академія» «Проблеми реалізації й захисту цивільних прав та інтересів з погляду антропологічного підходу в цифрову еру» на 2021-2025 рр. як складової плану науково-дослідної роботи Національного університету «Одеська юридична академія» «Правове та соціальне життя людини у людино центристському вимірі в цифрову еру» на 2021-2025 рр. (державний реєстраційний номер 0122U000266).

Мета і завдання дослідження. Метою дисертаційної роботи є характеристика законодавства України щодо договору про купівлю-продаж електричної енергії за «зеленим» тарифом приватним домогосподарством, для подальшого вдосконалення чинного цивільного законодавства з урахуванням позитивного законодавчого досвіду деяких зарубіжних країн та правозастосовної практики в цій сфері.

У зв'язку з поставленою метою вирішуватимуться наступні завдання:

здійснити аналіз огляду літератури та визначити розвиток законодавства про договір купівлі-продажу електричної енергії за «зеленим» тарифом приватним домогосподарством та обрати напрями дослідження;

надати загальну характеристику договору купівлі-продажу електричної енергії за «зеленим» тарифом приватним домогосподарством;

визначити поняття та правову природу договору купівлі-продажу електричної енергії за «зеленим» тарифом приватним домогосподарством;

визначити сторони договору купівлі-продажу електричної енергії за «зеленим» тарифом приватним домогосподарством;

проаналізувати зміст договору купівлі-продажу електричної енергії за «зеленим» тарифом приватним домогосподарством;

визначити порядок укладання та реалізації договору купівлі-продажу електричної енергії за «зеленим» тарифом приватним домогосподарством;

дослідити особливості цивільно-правової відповідальності сторін за договором купівлі-продажу електричної енергії за «зеленим» тарифом приватним домогосподарством;

проаналізувати особливості припинення договору купівлі-продажу електричної енергії за «зеленим» тарифом приватним домогосподарством;

сформулювати пропозиції щодо удосконалення правового регулювання договору купівлі-продажу електричної енергії за «зеленим» тарифом приватним домогосподарствам.

Об'єктом дисертаційного дослідження є цивільні правовідносини, що виникають з договору купівлі-продажу електричної енергії за «зеленим» тарифом приватним домогосподарством.

Предметом дослідження є договір купівлі-продажу електричної енергії за «зеленим» тарифом приватним домогосподарством.

Методи дослідження. Методологічна база дисертації складається із системи взаємопов'язаних загальнонаукових та спеціалізованих методів наукового дослідження. Використання цієї системи гарантує надійність отриманих знань та вирішення поставлених завдань і цілей дослідження. Під час дослідження використовувались наступні методи, такі як: історико-правовий, порівняльно-правовий, системно-структурний, аналітико-синтетичний, логіко-юридичний та інші. За допомогою історико-правового методу розглянуті питання становлення та розвитку законодавства стосовно договору купівлі-продажу електричної енергії за «зеленим» тарифом приватним домогосподарством (підрозділи 1.1, 1.2). Порівняльно-правовий метод використаний для досягнення мети з'ясування співвідношення змісту та сторін у договорах купівлі продажу (підрозділи 2.2, 2.3). Системно-структурний метод застосовувався при визначенні порядку укладання, реалізації, а також припинення договору купівлі-продажу електричної енергії за «зеленим» тарифом приватним домогосподарством (підрозділи 3.1, 3.2, 3.3). Разом з тим, застосовуючи логіко-юридичний метод, дало можливість здійснити аналіз змісту норм чинного законодавства України, які закріплюють порядок та правові наслідки зміни або припинення договору купівлі-продажу електричної енергії за «зеленим» тарифом приватним домогосподарством, виявити недоліки цивільно-правової регламентації зміни або припинення договору (розділ 3). Використовуючи метод теоретико-правового моделювання, було сформульовано відповідні пропозиції щодо вдосконалення цивільного законодавства стосовно договору купівлі-продажу електричної енергії за «зеленим» тарифом приватним домогосподарством

Нормативну основу дослідження становлять: Конституція України, Цивільний кодекс України (далі – ЦК України), Цивільний процесуальний кодекс України (далі – ЦПК України), Господарський кодекс України (далі – ГК України), та інші нормативно-правові акти України і деяких зарубіжних держав.

Емпіричну базу дослідження становлять рішення судів, розміщені в Єдиному реєстрі судових рішень по справах щодо договору про купівлі-

продаж електричної енергії за «зеленим» тарифом приватним домогосподарством, ухвали та постанови Верховного Суду.

Наукова новизна одержаних результатів. Дисертаційне дослідження є першим у вітчизняній науці цивільного права, спеціальним комплексним дослідженням договору про купівлю-продаж електричної енергії за «зеленим» тарифом приватним домогосподарством.

У межах здійсненого дослідження одержано такі результати, що мають наукову новизну:

уперше:

сформовано визначення договору купівлі-продажу електричної енергії та визначені його ознаки. За своєю правовою характеристикою він є консенсуальним, двостороннім (взаємним), відплатним та має за мету оплатне відчуженні майна (товару) (в даному випадку електричної енергії) від однієї сторони та передання у власність іншій стороні, тобто це правочин між виробником або постачальником електроенергії (продавцем) та споживачем (покупцем), яка передбачає постачання та споживання електроенергії згідно з умовами, визначеними у договорі;

фізична особа-споживач електричної енергії визначена як особа, яка використовує електричну енергію виключно для особистого використання і задоволення своїх власних потреб;

визначено, що домогосподарство може розглядатися як об'єднання фізичних та юридичних осіб, що наділені цивільними правами та обов'язками, мають юридичне або фактичне право власності на житло чи земельну ділянку та беруть на себе загальну відповідальність за утримання та організацію домогосподарства, а також власник домогосподарства має право користування володіння та розпорядження свої майном на власний розсуд;

побутові потреби можуть включати в себе споживання (використання) електричної енергії для задоволення потреб у постійному або тимчасовому проживанні та/або перебуванні фізичних осіб на об'єкті побутового споживача. Це включає в себе використання електричної енергії на об'єкті приватного домогосподарства, включаючи прибудинкову (присадибну) територію, а також для індивідуального будівництва (реконструкції) об'єктів приватного домогосподарства;

зазначено, що договір купівлі-продажу електричної енергії за «зеленим» тарифом приватним домогосподарством має на увазі саме обсяг електричної енергії, який перевищує місячне споживання електричної енергії приватним домогосподарством;

визначено договір купівлі-продажу електричної енергії за механізмом самовиробництва, що характерний для приватних домогосподарств, активних споживачів «зеленої» енергії;

зроблено висновок, що електроенергія, незважаючи на деякі риси речі, не відповідає класичному розумінню «річ» і не має самостійного місця в системі речей за наслідками використання. Це через те, що електроенергія поєднує в собі дві правові категорії – річ і результат її використання. Правовий режим електроенергії визначається власником, але поняття «володіння» електроенергією виходить за межі традиційного розуміння цього терміну;

пропонується внести зміни до статті 177 ЦК України щодо розширення кола об'єктів цивільних прав, а саме визначити електричну енергію одним із видів об'єктів цивільних прав

пропонується також доповнити статті 179 ЦК України визначенням електричної енергії як особливого предмету матеріального світу, стосовно якого можуть виникати цивільні права та обов'язки;

удосконалено:

висновок про те, що електрична енергія це особливий об'єкт цивільних прав і товар, відрізняється наявністю характеристик, що відсутні в інших товарах, і відсутністю характеристик, що притаманні іншим товарам, особливий виду товару, який продається як на оптовому, так і на роздрібному ринках електричної енергії;

що відносини, пов'язані з електричною енергією як об'єктом права, можуть бути регульовані лише зобов'язальними правами, а не речовими правами, а це означає можливість вимагання безперебійного постачання електроенергії споживачем.

дістало подальшого розвитку:

положення щодо забезпечення захисту прав і інтересів сторін договору купівлі-продажу електричної енергії за «зеленим» тарифом приватним домогосподарством;

вивчення такого об'єкта правового регулювання як електрична енергія, її правова природа, властивості та особливості як об'єкта правового регулювання;

позиція про те, що при формуванні типових і примірних договорів купівлі продажу електричної енергії за «зеленим» тарифом, має бути забезпечена можливість для науковців та інших заінтересованих суб'єктів впливати на їхній зміст.

Практичне значення одержаних результатів дослідження полягає в тому, що вони можуть бути використані у:

– у науково-дослідній сфері – можуть слугувати підґрунтям для подальшого вдосконалення договірних правовідносин в Україні. Водночас, відповідні висновки дадуть змогу більш розширити теоретичні уявлення про договірне регулювання «зеленого» тарифу і його значення в забезпеченні

ефективного розвитку ринку, а також захист прав і інтересів фізичних та юридичних осіб;

– у сфері правотворчості – можуть бути використані у законотворчій діяльності, а також у процесі вдосконалення окремих норм цивільного законодавства України. Разом з тим, відповідні результати можуть бути використані у діяльності суб'єктів правовідносин стосовно виконання зобов'язань за договором у кредитно-фінансовій сфері. Під час розробки законів та підзаконних актів у вказаній сфері, можуть бути враховані і використані практичні положення щодо вдосконалення договірних зобов'язань, та визнанні їх недійсними;

– у навчально-методичній роботі – матеріали дослідження, можуть бути використані під час підготовки навчальних посібників, науково-методичних рекомендацій з цивільного права при викладанні основних курсів «Цивільне право України», «Екологічне право», «Договірне право».

Апробація результатів дослідження. Дисертацію підготовлено та обговорено на кафедрі цивільного права Національного університету «Одеська юридична академія». Основні наукові положення дисертації були апробовані у виступах на наукових конференціях, круглих столах і семінарах, зокрема на: Міжнародній науково-практичній конференції «Вітчизняна юридична наука в умовах сучасності: матеріали міжнародної науково-практичної конференції» (м. Харків, 19-20 березня 2021 року); міжнародній науково-практичній конференції «Сучасні наукові дослідження представників юридичної науки – прогрес законодавства України майбутнього» (м. Дніпро, 14-15 січня 2022 р.); міжнародній науково-практичній конференції «Пріоритети розвитку юридичних наук у ХХІ столітті» (м. Одеса, Україна, 9-10 квітня 2021 р.); міжнародній науково-практичній конференції «Роль права та закону в громадянському суспільстві» (м. Харків, 18-19 лютого 2022 р.); міжнародній науково-практичній конференції «Роль права та закону в громадянському суспільстві» (м. Харків, 18-19 лютого 2022 р.).

Публікації. Основні теоретичні й практичні висновки, положення та пропозиції дисертаційного дослідження викладені в 5 статтях, опублікованих у наукових фахових виданнях та 5 тезах доповідей на наукових та науково-практичних конференціях.

Структура та обсяг дисертації Структура дисертації визначається метою дослідження. Дисертація складається із вступу, трьох розділів, які містять вісім підрозділів, висновків, списку використаних джерел із 278 найменувань. Повний обсяг дисертації становить 227 сторінок комп'ютерного тексту.

По закінченню доповіді Черненку Г.І. присутніми поставлені такі запитання:

Сафончик О.І. Який порядок укладання договору про купівлю-продаж електричної енергії за «зеленим» тарифом?

Відповідь Черненка Г.І.: Дякую за запитання. Взаємовідносини Постачальника універсальних послуг та побутового споживача щодо купівлі-продажу електричної за «зеленим» тарифом регламентовані чинним законодавством України. Так, відповідно до норм чинного законодавства, Постачальник універсальних послуг купує електричну енергію, вироблену генеруючими установками приватних домогосподарств, за «зеленим» тарифом в обсязі, що перевищує місячне споживання електричної енергії такими приватними домогосподарствами, на підставі укладеного між ним та побутовим споживачем Договору про купівлю-продаж електричної енергії за «зеленим» тарифом приватним домогосподарством, який є додатком 2 до укладеного договору про постачання електричної енергії Постачальником універсальних послуг, з дотриманням відповідних норм.

Для укладення Договору про купівлю-продаж електричної енергії за "зеленим" тарифом приватним домогосподарством споживач повинен надати наступні документи: 1) заповнене звернення щодо розгляду заяви-повідомлення про встановлення генеруючої установки; 2) заповнену заяву-повідомлення про встановлення генеруючої установки; 3) копію паспорта точки розподілу/передачі електричної енергії приватного домогосподарства, у якому наявна інформація про встановлення генеруючої(-их) установки(-ок) з можливістю відпуску електричної енергії та організації окремого комерційного обліку відповідно до вимог Кодексу комерційного обліку; 4) копії документів, якими підтверджується право власності (користування) на земельну ділянку; 5) копії документів, якими підтверджується право власності на житловий будинок та інші об'єкти нерухомого майна приватного домогосподарства; 6) копію технічного паспорта на житловий будинок або інші об'єкти нерухомого майна та кадастровий номер земельної ділянки, на якій(-их) встановлена(-і) генеруюча(-і) установка(-и); 7) копію паспорту (1-2 ст.); 8) копію довідки про присвоєння реєстраційного номера облікової картки платника податків; 9) інформацію банку (у тому числі роздруковану з мережі інтернет) про банківські реквізити рахунку (в форматі IBAN), відкритого в банківській установі, що має діючу ліцензію НБУ щодо провадження банківської діяльності на території України, для перерахування коштів постачальником універсальних послуг за вироблену генеруючою(-ими) установкою(-ами) приватного домогосподарства за «зеленим» тарифом електричну енергію на ім'я споживача; 10) в разі спільної власності на

житлову нерухомість та/або земельну ділянку – згоду членів приватного домогосподарства та копії їхніх довідок про присвоєння ідентифікаційного коду.

Харитонова Т.Є. Яку інформацію має оприлюднювати на своєму веб-сайті гарантований покупець електричної енергії за «зеленим» тарифом?

Відповідь Черненко Г.І.: Дякую за запитання. Відповідно до чинного законодавства України гарантований покупець оприлюднює на своєму вебсайті у форматі, доступному для завантаження, типовий договір купівлі-продажу електричної енергії за «зеленим» тарифом, затверджений НКРЕКП, типовий договір про надання послуг із забезпечення збільшення частки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел, затверджений НКРЕКП, типовий договір про участь у балансуєчій групі гарантованого покупця, затверджений НКРЕКП, типовий договір про надання послуги із забезпечення підтримки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел за механізмом ринкової премії, затверджений НКРЕКП, та проєкт кошторису на кожен наступний період регулювання (1 календарний рік) з розподілом по місяцях, що надається гарантованим покупцем відповідно до Методики формування кошторису гарантованого покупця, затвердженої НКРЕКП. Гарантований покупець забезпечує наявність на вебсайті актуальної редакції зазначених документів з усіма змінами, затвердженими Регулятором, не пізніше трьох робочих днів після їх офіційного оприлюднення.

Гарантований покупець створює і підтримує в актуальному стані (шляхом оприлюднення на власному вебсайті): 1) реєстр генеруючих одиниць продавців за механізмом ринкової премії; 2) реєстр генеруючих одиниць продавців за «зеленим» тарифом; 3) реєстр генеруючих одиниць продавців за «зеленим» тарифом та продавців за механізмом ринкової премії, щодо яких розірвано або призупинено дію договору купівлі-продажу електричної енергії за «зеленим» тарифом або договору про надання послуги за механізмом ринкової премії.

Берназ-Лукавецька О.М. Які існують способи захисту прав споживача у разі порушення умов договору купівлі-продажу електричної енергії за «зеленим» тарифом приватним домогосподарством?

Відповідь Черненко І.Г.: Відповідно до чинного ЦК України статтями 15 та 16, а також главою 63 регламентовані основні питання щодо захисту цивільних прав та охоронюваних інтересів, в тому числі споживача. Основним способом захисту є звернення до суду. Крім того, на підставі договору між електропостачальником та споживачем ґрунтується споживання електроенергії. Договір чітко визначає усі права та обов'язки зазначених сторін цього договору. У випадку порушення умов договору електропостачальником, споживач може запросити представника

енергопостачальника для складання та підписання акту-претензії, у якому будуть зазначені терміни, види порушень та інші деталі. Після отримання запиту споживача про виклик представника енергопостачальника для складання акту-претензії, начальник дільниці повинен забезпечити складання акту-претензії за місцем споживання електричної енергії протягом трьох днів у містах та протягом семи днів у сільській місцевості. Є випадки, що під час укладання договорів на постачання електроенергії працівники енергетичної компанії вимагають від абонента подати заяву щодо проведення технічних робіт та сплатити їх вартість. В разі виникнення спору, споживач може звернутися з позовною заявою до суду за захистом своїх прав та охоронюваних законом інтересів.

Харитонов Є.О. Які на Вашу думку основні новації типового договору про купівлю-продаж електричної енергії за «зеленим» тарифом?

Відповідь Черненко Г.І.: Дякую за запитання. Вважаю, що ключовими новаціями типового договору про купівлю-продаж електричної енергії за «зеленим» тарифом є наступне: 1) концепція попереднього укладання договору; 2) фіксація терміну дії типового договору купівлі-продажу електроенергії до 1 січня 2030 р.; 3) чітке визначення форс-мажору; 4) можливість переуступлення права вимоги для захисту прав кредиторів; 5) міжнародний арбітраж для захисту прав інвесторів.

Після відповідей на запитання виступив **науковий керівник** – професор кафедри цивільного права, д.ю.н., професор *Давидова Ірина Віталівна*.

Науковий керівник зазначила, що в цілому Черненко Г.І. вдалося повністю виконати поставлені завдання дослідженні завдяки використанню сукупності загальнонаукових та спеціальних методів наукового пізнання, зокрема: діалектичного методу, системно-структурного методу, методу системного аналізу, статистичного методу, порівняльно-правового методу тощо. Всі зазначені методи використовувалися у взаємозв'язку та взаємозалежності, що дало змогу дисертанту отримати достовірні й об'єктивні результати дослідження.

Дисертаційне дослідження має наукову новизну, яка полягає в тому, що проведено системне, комплексне дослідження договору про купівлю-продаж електричної енергії за «зеленим» тарифом приватним домогосподарством за законодавством України, окремих аспектів міжнародного правового регулювання відносин стосовно досліджуваних питань, на основі чого було обґрунтовано нові наукові положення та розроблено пропозиції щодо вдосконалення правового регулювання договору про купівлю-продаж електричної енергії за «зеленим» тарифом приватним домогосподарством, що спрямовано на подальший розвиток теоретичних аспектів цивільного права

шляхом надання науково обґрунтованих пропозицій з вдосконалення правових категорій, понять, конструкцій та цивільного законодавства з урахуванням сучасних вимог і тенденцій адаптації національного законодавства. Наукова новизна результатів дисертаційного дослідження підтверджується наступними висновками, рекомендаціями й пропозиціями.

Дисертація пройшла належну апробацію шляхом публікації її основних положень у фахових виданнях та повідомленням про результати дисертаційного дослідження на наукових конференціях, а також неодноразово обговорювалась на засіданнях кафедри цивільного права Національного університету «Одеська юридична академія».

Черненко І.Г. повністю виконав індивідуальний план наукової роботи та індивідуальний навчальний план. У процесі роботи з підготовки дисертації та виконання індивідуального плану наукової роботи Черненко Г.І. проявив себе як наполегливий, здібний та вдумливий дослідник. На належному рівні та своєчасно виконував індивідуальний навчальний план, має високі оцінки.

Науковим керівником зазначено, що дисертація Черненка Г.І. на тему: «Договір про купівлю-продаж електричної енергії за «зеленим» тарифом приватним домогосподарством», подана на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 – Право, є самостійним науковим дослідженням, яке відповідає встановленим вимогам та може бути рекомендоване до захисту у разовій спеціалізованій вченій раді.

В ОБГОВОРЕННІ РЕЗУЛЬТАТІВ ДИСЕРТАЦІЇ ВЗЯЛИ УЧАСТЬ:

Доктор юридичних наук, професор Харитонova Т.Є. зазначила, що обрана тема є актуальною та обумовленою потребами сьогодення. Представлена робота є самостійною, завершеною, творчою працею, в якій автором вирішені важливі для науки цивільного права завдання. Виходячи зі змісту дослідження, автором проведено дійсно ґрунтовне дослідження договору про купівлю-продаж електричної енергії за «зеленим» тарифом приватним домогосподарством. Висновки за результатами дослідження представляють вагомий внесок у розвиток науки цивільного права, сприяють виробленню пропозицій з удосконалення практики правозастосування. Робота відповідає встановленим вимогам, має практичне значення та може бути рекомендована до захисту.

Доктор юридичних наук, професор Сафончик О.І. відзначила, що представлене дисертаційне дослідження надано в новій редакції, з урахуванням попередніх зауважень. План дисертації є логічним, послідовним та повністю розкриває сутність проблематики, яка досліджувалася. Вказала, що робота відрізняється якістю та глибиною дослідження. Висновки

дослідження свідчать, що здобувачу вдалося виконати поставлені завдання та досягти мети дослідження, робота повною мірою відповідає рівню дисертації на здобуття ступеня доктора філософії. Основні положення дисертації відображені у достатній кількості публікацій. У зв'язку з цим, Сафончик О.І. зробила висновок, що дисертація Черненка Г.І. на тему: «Договір про купівлю-продаж електричної енергії за «зеленим» тарифом приватним домогосподарством», подана на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право», може бути рекомендована до разового публічного захисту у спеціалізованій вченій раді.

Кандидат юридичних наук, доцент Берназ-Лукавецька О.М. підкреслила актуальність теми, значущість проблематики для теорії та практики, вдалу архітектуру роботи, правильне розкриття питань, вказаних у роботі, повне досягнення мети та завдань дослідження; звернула окрему увагу на цікаві пропозиції дисертанта щодо удосконалення цивільного законодавства України стосовно предмету дослідження. Вважає, що робота Черненка Г.І. на тему: «Договір про купівлю-продаж електричної енергії за «зеленим» тарифом приватним домогосподарством», подана на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право», може бути рекомендована до публічного захисту у спеціалізованій вченій раді.

Кандидат юридичних наук, доцент О.С. Омельчук зазначив, що дисертаційне дослідження є першим у вітчизняній науці цивільного права спеціальним комплексним дослідженням договору про купівлю-продаж електричної енергії за «зеленим» тарифом приватним домогосподарством. Подана робота має високий науковий рівень дослідження, актуальність, повноту висновків. Вказав на окремі дискусійні питання, які носять рекомендаційний характер. Дисертація Черненка Г.І. на тему: «Договір про купівлю-продаж електричної енергії за «зеленим» тарифом приватним домогосподарством», яка подана на здобуття ступеня доктора філософії, відповідає вимогам і може бути рекомендована до разового публічного захисту у спеціалізованій вченій раді.

Підсумовуючи виступи, *д.ю.н., професор, зав. кафедри цивільного права Харитонов Є.О.* зазначив, що дисертаційне дослідження Черненка Георгія Ігоровича на тему: «Договір про купівлю-продаж електричної енергії за «зеленим» тарифом приватним домогосподарством» відповідає спеціальності 081 «Право» та вимогам Постанови КМУ від 12.01.2022 р. №44 «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії».

УХВАЛИЛИ:

Затвердити такий висновок щодо дисертації Черненка Георгія Ігоровича на тему: «Договір про купівлю-продаж електричної енергії за «зеленим» тарифом приватним домогосподарством»:

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення дисертації Черненка Георгія Ігоровича на тему: «Договір про купівлю-продаж електричної енергії за «зеленим» тарифом приватним домогосподарством», поданої на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право»

Робота виконана на кафедрі цивільного права Національного університету «Одеська юридична академія».

Тема дисертації схвалена та затверджена на засіданні кафедри цивільного права Національного університету «Одеська юридична академія» (протокол № 12 від 8 квітня 2019 року) та рішенням Вченої ради Національного університету «Одеська юридична академія» (протокол № 7 від 7 травня 2019 року), а також уточнена на засіданні кафедри цивільного права Національного університету «Одеська юридична академія» (протокол № 12 від 24 березня 2023 року) та рішенням Вченої ради Національного університету «Одеська юридична академія» (протокол № 3 від 16 червня 2023 року).

Науковий керівник – доктор юридичних наук, професор, професор кафедри цивільного права Давидова Ірина Віталівна.

Обґрунтування вибору дисертаційного дослідження. проблема переходу до використання відновлюваних джерел енергії набуває все більшої актуальності з кожним роком. На сьогоднішній день, розвиток відновлюваної енергетики виявляється не лише як глобальний екологічний напрям, але й як один з можливих шляхів розв'язання насущної енергетичної проблеми, що актуально для України. При цьому під час впровадження реформ, пов'язаних із прийняттям Закону України «Про ринок електричної енергії», було створено нові суб'єкти, які замінили колишні Обленерго. Більшість споживачів, включаючи побутових та малих не побутових споживачів, вступають у правові відносини з Операторами мереж та Постачальниками універсальних послуг.

З метою підвищення енергетичної та екологічної безпеки України ставляться нагальні завдання з розвитку та відновлюваної енергетики. Сучасні

промислова, а також науково-технічна бази вказаної енергетики в Україні розвинені на високому рівні та повністю придатні для масштабного виробництва відповідного обладнання. Починаючи з 2003 року у складі Національної академії наук України, функціонує Інститут відновлюваної енергетики. Держава забезпечує закріплення на рівні закону на весь термін дії «зеленого» тарифу для об'єктів електроенергетики, які вийшли з балансової групи гарантованого покупця за заявою суб'єкта господарювання. Цей суб'єкт виробляє електричну енергію з використанням альтернативних джерел енергії (крім доменного та коксового газу, та за умови використання гідроенергії - лише мікро-, міні- та малі гідроелектростанції). Це стосується об'єктів електроенергетики, з якими укладено договір про надання послуг за механізмом ринкової премії. Також це стосується терміну дії підтримки суб'єктів господарювання, які здобули право на підтримку в результаті аукціону. Забезпечуються вимоги щодо оплати таким суб'єктам господарювання вартості послуг за механізмом ринкової премії в обсягах та порядку, визначених у статті 65 Закону України «Про ринок електричної енергії».

На даний момент «зелені» тарифи, спрямовані на підтримку розвитку відновлювальних джерел енергії, і далі використовуються у понад 50 країнах світу. Одночасно на багатьох ринках чисті технології виробництва енергії можуть конкурувати з традиційними джерелами (наприклад, атомною чи вугільною енергією). Тому світ поступово переходить від системи «зелених» тарифів до механізмів, що передбачають конкуренцію між учасниками ринку.

Незважаючи на складну економічну ситуацію та повномасштабну війну, Україна продовжує висувати стимулювання розвитку відновлювальної енергетики до одного із головних пріоритетів у сфері електроенергетики. В даний момент ця ініціатива виявляється ключовим засобом забезпечення енергетичної безпеки держави та відповідає стратегічним цілям України щодо активної участі у новій кліматично нейтральній політиці Європейського Союзу, так званої «European Green Deal».

Фундаментальні наукові дослідження проблематики правового регулювання використання «зеленого» тарифу в енергетиці України ще не проведені. Використання «зеленого» тарифу в енергетиці України обговорюється у засобах масової інформації та в Інтернеті, де тривають обговорення, дискусії та публікації коментарів народних депутатів, державних службовців та експертів з енергетичних питань. Однак, у сучасній науці цивільного права, спеціальні комплексні дослідження договору купівлі-продажу електричної енергії за «зеленим» тарифом приватним домогосподарством, відсутні.

Отже, зважаючи на викладене, актуальність обраної теми дослідження

зумовлюється необхідністю вжиття наукових заходів з метою розвитку теорії цивільного права стосовно поняття, підстав і особливостей зміни або розірвання договору про купівлі-продаж електричної енергії за «зеленим» тарифом приватним домогосподарством, а також удосконалення чинного українського законодавства та правозастосовної практики у цій сфері.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Тема дисертаційного дослідження безпосередньо відповідає науково-дослідній програмі кафедри цивільного права Національного університету «Одеська юридична академія» «Цивілістичний вимір інтеграційного розвитку України» на 2016–2020 роки як складової плану науково-дослідної роботи Національного університету «Одеська юридична академія» «Стратегія інтеграційного розвитку України: правовий та культурний вимір» на 2016–2020 роки (державний реєстраційний номер 0116U001842), а також відповідно до плану науково-дослідної роботи кафедри цивільного права Національного університету «Одеська юридична академія» «Проблеми реалізації й захисту цивільних прав та інтересів з погляду антропологічного підходу в цифрову еру» на 2021-2025 рр. як складової плану науково-дослідної роботи Національного університету «Одеська юридична академія» «Правове та соціальне життя людини у людино центристському вимірі в цифрову еру» на 2021-2025 рр. (державний реєстраційний номер 0122U000266).

Мета і завдання дослідження. Метою дисертаційної роботи є характеристика законодавства України щодо договору про купівлю-продаж електричної енергії за «зеленим» тарифом приватним домогосподарством, для подальшого вдосконалення чинного цивільного законодавства з урахуванням позитивного законодавчого досвіду деяких зарубіжних країн та правозастосовної практики в цій сфері.

У зв'язку з поставленою метою вирішуватимуться наступні завдання:

здійснити аналіз огляду літератури та визначити розвиток законодавства про договір купівлі-продажу електричної енергії за «зеленим» тарифом приватним домогосподарством та обрати напрями дослідження;

надати загальну характеристику договору купівлі-продажу електричної енергії за «зеленим» тарифом приватним домогосподарством;

визначити поняття та правову природу договору купівлі-продажу електричної енергії за «зеленим» тарифом приватним домогосподарством;

визначити сторони договору купівлі-продажу електричної енергії за «зеленим» тарифом приватним домогосподарством;

проаналізувати зміст договору купівлі-продажу електричної енергії за «зеленим» тарифом приватним домогосподарством;

визначити порядок укладання та реалізації договору купівлі-продажу електричної енергії за «зеленим» тарифом приватним домогосподарством;

дослідити особливості цивільно-правової відповідальності сторін за договором купівлі-продажу електричної енергії за «зеленим» тарифом приватним домогосподарством;

проаналізувати особливості припинення договору купівлі-продажу електричної енергії за «зеленим» тарифом приватним домогосподарством;

сформулювати пропозиції щодо удосконалення правового регулювання договору купівлі-продажу електричної енергії за «зеленим» тарифом приватним домогосподарством.

Об'єктом дисертаційного дослідження є цивільні правовідносини, що виникають з договору купівлі-продажу електричної енергії за «зеленим» тарифом приватним домогосподарством.

Предметом дослідження є договір купівлі-продажу електричної енергії за «зеленим» тарифом приватним домогосподарством.

Методологічна база дисертації складається із системи взаємопов'язаних загальнонаукових та спеціалізованих методів наукового дослідження. Використання цієї системи гарантує надійність отриманих знань та вирішення поставлених завдань і цілей дослідження. Під час дослідження використовувались наступні методи, такі як: історико-правовий, порівняльно-правовий, системно-структурний, аналітико-синтетичний, логіко-юридичний та інші. За допомогою історико-правового методу розглянуті питання становлення та розвитку законодавства стосовно договору купівлі-продажу електричної енергії за «зеленим» тарифом приватним домогосподарством (підрозділи 1.1, 1.2). Порівняльно-правовий метод використаний для досягнення мети з'ясування співвідношення змісту та сторін у договорах купівлі продажу (підрозділи 2.2, 2.3). Системно-структурний метод застосовувався при визначенні порядку укладання, реалізації, а також припинення договору купівлі-продажу електричної енергії за «зеленим» тарифом приватним домогосподарством (підрозділи 3.1, 3.2, 3.3). Разом з тим, застосовуючи логіко-юридичний метод, дало можливість здійснити аналіз змісту норм чинного законодавства України, які закріплюють порядок та правові наслідки зміни або припинення договору купівлі-продажу електричної енергії за «зеленим» тарифом приватним домогосподарством, виявити недоліки цивільно-правової регламентації зміни або припинення договору (розділ 3). Використовуючи метод теоретико-правового моделювання, було сформульовано відповідні пропозиції щодо вдосконалення цивільного законодавства стосовно договору купівлі-продажу електричної енергії за «зеленим» тарифом приватним домогосподарством

Нормативну основу дослідження становлять: Конституція України, Цивільний кодекс України (далі – ЦК України), Цивільний процесуальний кодекс України (далі – ЦПК України), Господарський кодекс України (далі – ГК України), та інші нормативно-правові акти України і деяких зарубіжних держав.

Емпіричну базу дослідження становлять рішення судів, розміщені в Єдиному реєстрі судових рішень по справах щодо договору про купівлі-продаж електричної енергії за «зеленим» тарифом приватним домогосподарствам, ухвали та постанови Верховного Суду.

Наукова новизна одержаних результатів. Дисертаційне дослідження є першим у вітчизняній науці цивільного права, спеціальним комплексним дослідженням договору про купівлю-продаж електричної енергії за «зеленим» тарифом приватним домогосподарством.

У межах здійсненого дослідження одержано такі результати, що мають наукову новизну:

уперше:

сформовано визначення договору купівлі-продажу електричної енергії та визначені його ознаки. За своєю правовою характеристикою він є консенсуальним, двостороннім (взаємним), відплатним та має за мету оплатне відчуженні майна (товару) (в даному випадку електричної енергії) від однієї сторони та передання у власність іншій стороні, тобто це правочин між виробником або постачальником електроенергії (продавцем) та споживачем (покупцем), яка передбачає постачання та споживання електроенергії згідно з умовами, визначеними у договорі;

фізична особа-споживач електричної енергії визначена як особа, яка використовує електричну енергію виключно для особистого використання і задоволення своїх власних потреб;

визначено, що домогосподарство може розглядатися як об'єднання фізичних та юридичних осіб, що наділені цивільними правами та обов'язками, мають юридичне або фактичне право власності на житло чи земельну ділянку та беруть на себе загальну відповідальність за утримання та організацію домогосподарства, а також власник домогосподарства має право користування володіння та розпорядження свої майном на власний розсуд;

побутові потреби можуть включати в себе споживання (використання) електричної енергії для задоволення потреб у постійному або тимчасовому проживанні та/або перебуванні фізичних осіб на об'єкті побутового споживача. Це включає в себе використання електричної енергії на об'єкті приватного домогосподарства, включаючи прибудинкову (присадибну)

територію, а також для індивідуального будівництва (реконструкції) об'єктів приватного домогосподарства;

зазначено, що договір купівлі-продажу електричної енергії за «зеленим» тарифом приватним домогосподарством має на увазі саме обсяг електричної енергії, який перевищує місячне споживання електричної енергії приватним домогосподарством;

визначено договір купівлі-продажу електричної енергії за механізмом самовиробництва, що характерний для приватних домогосподарств, активних споживачів «зеленої» енергії;

зроблено висновок, що електроенергія, незважаючи на деякі риси речі, не відповідає класичному розумінню «річ» і не має самостійного місця в системі речей за наслідками використання. Це через те, що електроенергія поєднує в собі дві правові категорії – річ і результат її використання. Правовий режим електроенергії визначається власником, але поняття «володіння» електроенергією виходить за межі традиційного розуміння цього терміну;

пропонується внести зміни до статті 177 ЦК України щодо розширення кола об'єктів цивільних прав, а саме визначити електричну енергію одним із видів об'єктів цивільних прав

пропонується також доповнити статті 179 ЦК України визначенням електричної енергії як особливого предмету матеріального світу, стосовно якого можуть виникати цивільні права та обов'язки;

удосконалено:

висновок про те, що електрична енергія це особливий об'єкт цивільних прав і товар, відрізняється наявністю характеристик, що відсутні в інших товарах, і відсутністю характеристик, що притаманні іншим товарам, особливий виду товару, який продається як на оптовому, так і на роздрібному ринках електричної енергії;

що відносини, пов'язані з електричною енергією як об'єктом права, можуть бути регульовані лише зобов'язальними правами, а не речовими правами, а це означає можливість вимагання безперебійного постачання електроенергії споживачем.

дістало подальшого розвитку:

положення щодо забезпечення захисту прав і інтересів сторін договору купівлі-продажу електричної енергії за «зеленим» тарифом приватним домогосподарством;

вивчення такого об'єкта правового регулювання я електрична енергія, її правова природа, властивості та особливості як об'єкта правового регулювання;

позиція про те, що при формуванні типових і примірних договорів купівлі продажу електричної енергії за «зеленим» тарифом, має бути

забезпечена можливість для науковців та інших заінтересованих суб'єктів впливати на їхній зміст.

Практичне значення одержаних результатів дослідження полягає в тому, що вони можуть бути використані у:

- у *науково-дослідній сфері* – можуть слугувати підґрунтям для подальшого вдосконалення договірних правовідносин в Україні. Водночас, відповідні висновки дадуть змогу більш розширити теоретичні уявлення про договірне регулювання «зеленого» тарифу і його значення в забезпеченні ефективного розвитку ринку, а також захист прав і інтересів фізичних та юридичних осіб;

- у *сфері правотворчості* – можуть бути використані у законотворчій діяльності, а також у процесі вдосконалення окремих норм цивільного законодавства України. Разом з тим, відповідні результати можуть бути використані у діяльності суб'єктів правовідносин стосовно виконання зобов'язань за договором у кредитно-фінансовій сфері. Під час розробки законів та підзаконних актів у вказаній сфері, можуть бути враховані і використані практичні положення щодо вдосконалення договірних зобов'язань, та визнанні їх недійсними;

- у *навчально-методичній роботі* – матеріали дослідження, можуть бути використані під час підготовки навчальних посібників, науково-методичних рекомендацій з цивільного права при викладанні основних курсів «Цивільне право України», «Екологічне право», «Договірне право».

Апробація результатів дослідження. Дисертацію підготовлено та обговорено на кафедрі цивільного права Національного університету «Одеська юридична академія». Основні наукові положення дисертації були апробовані у виступах на наукових конференціях, круглих столах і семінарах, зокрема на: Міжнародній науково-практичній конференції «Вітчизняна юридична наука в умовах сучасності: матеріали міжнародної науково-практичної конференції» (м. Харків, 19-20 березня 2021 року); міжнародній науково-практичній конференції «Сучасні наукові дослідження представників юридичної науки – прогрес законодавства України майбутнього» (м. Дніпро, 14-15 січня 2022 р.); міжнародній науково-практичній конференції «Пріоритети розвитку юридичних наук у XXI столітті» (м. Одеса, Україна, 9-10 квітня 2021 р.);); міжнародній науково-практичній конференції «Роль права та закону в громадянському суспільстві» (м. Харків, 18-19 лютого 2022 р.); міжнародній науково-практичній конференції «Роль права та закону в громадянському суспільстві» (м. Харків, 18-19 лютого 2022 р.).

Публікації. Основні теоретичні й практичні висновки, положення та пропозиції дисертаційного дослідження викладені в 5 статтях, опублікованих у наукових фахових виданнях та 5 тезах доповідей на наукових та науково-практичних конференціях.

Список публікацій здобувача за темою дисертації та відомості про апробацію матеріалів дисертації:

Публікації, в яких опубліковано основні результати дисертації у фахових журналах:

1. Черненко Г.І. Припинення договору купівлі-продажу електричної енергії за «зеленим» тарифом приватним домогосподарством. Актуальні питання юридичної науки: Науковий юридичний журнал. № 19/2023. С.484-489. URL: http://legalnovels.in.ua/journal/19_2023/65.pdf

2. Черненко Г.І. Права та обов'язки сторін за договором купівлі-продажу електричної енергії за «зеленим» тарифом приватним домогосподарством. Право та державне управління. №2. 2023. С.244-249. URL: http://pdu-journal.kpu.zp.ua/archive/2_2023/35.pdf

3. Черненко Г.І. Особливості виконання та розірвання договору купівлі-продажу електричної енергії за зеленим тарифом. Держава та регіони. Серія: Право, 2023 р., № 2 (80). С.259-264. URL: http://law.stateandregions.zp.ua/archive/2_2023/46.pdf

4. Черненко Г.І. Особливості укладання договору купівлі-продажу електричної енергії за зеленим тарифом. Юридичний науковий електронний журнал. № 5/2023. С.520-523. URL: http://www.lsej.org.ua/5_2023/131.pdf

5. Черненко Г.І. Поняття та загальна характеристика договору про купівлю-продаж електричної енергії за «зеленим» тарифом приватним домогосподарством в Україні. Юридичний вісник.2023. Випуск №3. С. 206-214.

Публікації, що засвідчують апробацію матеріалів дисертації та додатково відображають її наукові результати:

6. Черненко Г.І. Поняття договору купівлі-продажу електричної енергії за законодавством України. *Вітчизняна юридична наука в умовах сучасності: матеріали міжнародної науково-практичної конференції* (м. Харків, 19-20 березня 2021 року). Харків: ГО «Асоціація аспірантів- юристів», 2021. С.65-69.

7. Черненко Г.І. Предмет договору купівлі-продажу електричної енергії за «зеленим» тарифом приватним домогосподарством. *Сучасні наукові дослідження представників юридичної науки – прогрес законодавства України майбутнього*: Матеріали міжнародної науково-практичної

конференції (м. Дніпро, 14-15 січня 2022 р.). Дніпро: ГО «Правовий світ», 2022. С. 33-37.

8. Черненко Г.І. Правове регулювання продажу електричної енергії за «зеленим» тарифом в Україні. *Пріоритети розвитку юридичних наук у XXI столітті*: матеріали міжнародної науково-практичної конференції (м. Одеса, Україна, 9-10 квітня 2021 р.). Одеса : ГО «Причорноморська фундація права», 2021. С. 49-53.

9. Черненко Г.І. Сторони договору про купівлю-продаж електричної енергії за «зеленим» тарифом приватним домогосподарством. *Роль права та закону в громадянському суспільстві*: міжнародна науково-практична конференція (м. Харків, 18-19 лютого 2022 р.) Харків : Східноукраїнська наукова юридична організація, 2022. С. 19-24.

10. Черненко Г.І. Правове регулювання приватного домогосподарства в Україні. *Роль права та закону в громадянському суспільстві*: міжнародна науково-практична конференція (м. Харків, 18-19 лютого 2022 р.) Харків: Східноукраїнська наукова юридична організація, 2022. С. 62-66.

Особистий внесок дисертанта. Дисертаційне дослідження є самостійною завершеною науковою роботою, що закладає основи теоретичного осмислення договору про купівлю-продаж електричної енергії за зеленим тарифом приватним домогосподарством у сучасному цивільному праві України, що розширює й поглиблює розуміння особливостей правовідносин з укладання, виконання та припинення зазначеного вище договору, включає у вітчизняну правову науку нові підходи до визначення поняття та сутності договору про купівлю-продаж електричної енергії за зеленим тарифом приватним домогосподарством. Сформульовані в роботі положення та теоретичні розробки ґрунтуються на особистому досвіді автора та аналізі наукової літератури.

Оцінка мови та стилю дисертації. Дисертація написана сучасною науковою мовою, стиль викладання відповідає прийнятному у науковій літературі й забезпечує легкість та доступність сприйняття наукових положень, висновків і рекомендацій дисертаційного дослідження

Відповідність дисертації вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 р. № 44.

Дисертація відповідає вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу

вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 р. № 44.

Загальний висновок. Враховуючи викладене вважаємо, що за актуальністю, ступенем новизни, обґрунтованістю, науковою та практичною цінністю здобутих результатів дисертація Черненка Георгія Ігоровича на тему: «Договір про купівлю-продаж електричної енергії за «зеленим» тарифом приватним домогосподарством», відповідає спеціальності 081 «Право», вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261 (зі змінами від 03.04.2019 р., № 283), Вимогам до оформлення дисертації, затвердженими наказом Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 р. № 40 (зі змінами від 31.05.2019 р. № 759) та Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 р. № 44 та рекомендується до захисту на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право».

У результаті відкритого голосування учасники засідання фахового семінару в кількості 19 осіб подали голоси «за». Ніхто із учасників фахового семінару не проголосував «проти» рекомендації дисертаційної роботи Черненка Г.І. до захисту в разовій спеціалізованій вченій раді.

УХВАЛИЛИ:

1. Затвердити висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення щодо результатів дисертаційного дослідження Черненка Георгія Ігоровича на тему: «Договір про купівлю-продаж електричної енергії за «зеленим» тарифом приватним домогосподарством», представленої на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право».

2. Констатувати, що за актуальністю, ступенем новизни, обґрунтованістю, науковою та практичною цінністю здобутих результатів дисертація Черненка Георгія Ігоровича на тему: «Договір про купівлю-продаж електричної енергії за «зеленим» тарифом приватним домогосподарством» відповідає спеціальності 081 «Право» та вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах), затвердженого постановою

Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року № 261 (зі змінами і доповненнями), Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 р. № 44.

3. Рекомендувати дисертацію Черненка Георгія Ігоровича на тему: «Договір про купівлю-продаж електричної енергії за «зеленим» тарифом приватним домогосподарством» до захисту на здобуття ступеня доктора філософії у разовій спеціалізованій вченій раді за спеціальністю 081 «Право».

4. Запропонувати Вченій раді Національного університету «Одеська юридична академія» персональний склад разової спеціалізованої вченої ради з правом прийняття до розгляду та проведення публічного захисту дисертації Черненка Георгія Ігоровича на тему: «Договір про купівлю-продаж електричної енергії за «зеленим» тарифом приватним домогосподарством», зокрема:

1. **Голова ради** – Сафончик Оксана Іванівна, д.ю.н., професорка, професорка кафедри цивільного права Національного університету «Одеська юридична академія»;

Рецензенти:

2. Харитонova Тетяна Євгенівна, д.ю.н., професорка, завідувачка кафедри аграрного, земельного та екологічного права Національного університету «Одеська юридична академія»;

3. Берназ-Лукавецька Олена Михайлівна, к.ю.н., доцентка, доцентка кафедри цивільного права Національного університету «Одеська юридична академія»;

Офіційні опоненти:

Гринько Світлана Дмитрівна, д.ю.н., професорка, завідувачка кафедри цивільного права та процесу Хмельницького університету управління та права імені Леоніда Юзькова;

Кузьміна Марина Миколаївна, к.ю.н., доцентка, доцентка кафедри господарського права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого.

Додаток: на 7 стор. (Відомості про членів спеціалізованої вченої ради для захисту дисертацій)

Головуючий на засіданні:
д.ю.н., професор,
зав. кафедри цивільного прав

Євгеній ХАРИТОНОВ